

Sygn. akt: I C 449/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Rafał Kubicki
Protokolant:	sekr. sądowy Arletta Sokół

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2019 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa Krajowego Ośrodka (...) w W. Oddział Terenowy w O. (uprzednio:A. R.)

przeciwko pozwanej (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
w K.

o zapłatę

I. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty z 8 marca 2019 r., wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w O.(sygn. akt I Nc 6/19), w części zasądzającej od pozwanej na rzecz powoda kwotę 395.447 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od 15 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 21.161 (dwadzieścia jeden tysięcy sto sześćdziesiąt jeden) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów postępowania zażaleniowego.

sędzia R. Kubicki

Sygn. akt: I C 449/19

UZASADNIENIE

Powód Krajowy Ośrodek (...) w W. Oddział Terenowy w O. (uprzednio: A. R.) wystąpił z powództwem przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. o zapłatę z weksla kwoty 395.447 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów reprezentacji, według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje roszczenie wskazał, że jest w posiadaniu weksla własnego wystawionego w O. na kwotę 395.447 zł pozwaną spółkę. Wyżej wymieniony weksel został złożony przez pozwaną na zabezpieczenie zobowiązań z tytułu dzierżawy nieruchomości o łącznej powierzchni 483,1548 ha, położonej w gminie Ś., Województwo (...), składającej się z działek nr (...). (...)obrębu K.. W związku z nieuregulowaniem przez pozwaną wymagalnych rat czynszu dzierżawnego przypadających do zapłaty dnia 30 września 2017 r., 30 marca 2018 r. oraz 15 listopada 2018 r., powód wypełnił na ww. zadłużenie weksel oraz wezwał pozwaną do zapłaty całej należności. Weksel nie został przez pozwaną wykupiony w terminie wskazanym w wezwaniu, w związku z czym wystąpienie z niniejszym powództwem stało się konieczne.

Nakazem zapłaty z 8 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w O. w sprawie I Nc 6/19 nakazał (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

w K. zapłacić na rzecz powoda z weksla kwotę 395.447 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 12.161 zł tytułem kosztów procesu, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty, albo wniesienie w tym terminie zarzutów.

Pozwana spółka złożyła zarzuty od nakazu zapłaty, wnosząc o jego uchylenie w całości i oddalenie powództwa, nadto o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana podniosła, iż deklaracja wekslowa dołączona do weksla in blanco, będącego przedmiotem niniejszego postępowania, podpisana przez piastuna pozwanej, wskazuje w swej treści, iż to wyłącznie A. R.

w W. Oddział Terenowy w O., której następcą prawnym jest obecnie Krajowy Ośrodek (...) w W., mogła dowolnie uzupełnić treść weksla. Jednak, z uwagi na to, że jako remitenta wskazano oddział terenowy powodowej jednostki, a więc osobę nieposiadającą osobowości prawnej, to weksel jest nieważny. Pozwana wskazała, że umowę dzierżawy z 4 lipca 1994 r. wraz z kolejnymi aneksami zawarła z A. R. w W., której następcą prawnym jest obecnie Krajowy Ośrodek (...) w W., nie zaś z jej oddziałem terenowym. Dyrektor tego oddziału był jedynie pełnomocnikiem właściwie oznaczonej strony ww. umowy. Pozwana podkreśliła, że jest to nieważność weksla bezwzględna i niedająca się usunąć, ponieważ nie istnieje osoba prawna o nazwie A. R. w W. Oddział Terenowy w O..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 lipca 1994 r. między A. R. z siedzibą w W. (obecnie Krajowy Ośrodek (...) w W. Oddział Terenowy w O.) a pozwaną (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w K. doszło do zawarcia umowy dzierżawy zmienianej w późniejszym czasie aneksami (...), dotyczącej nieruchomości rolnej zabudowanej, pochodzącej ze zlikwidowanego Państwowego Przedsiębiorstwa (...) w K., położonej na terenie gminy D. w obrębie Ł., jako działki (...), na terenie gminy Ś. obręb K. działki nr (...) o pierwotnej powierzchni łącznej 1.161,1195 ha.

Na podstawie art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku (...), z dniem 31 sierpnia 2017 r. zniesiona została A. R.. Zgodnie zaś z art. 45 ust. 2 ww. ustawy, z dniem 1 września 2017 r. utworzony został Krajowy Ośrodek (...), który na podstawie art. 46 ust. 1 ww. ustawy z mocy prawa wstąpił w ogół praw i obowiązków znoszonej (...). (bezsporne)

W wyniku zawieranych do umowy aneksów, następowały systematycznie aktualizacje przedmiotu dzierżawy poprzez zmiany geodezyjne i wyłączanie poszczególnych działek z umowy, ograniczając powierzchnię gruntów dzierżawnych będących przedmiotem umowy, aktualizacje obowiązków i uprawnień pozwanej oraz warunków dotyczących czasu trwania umowy, wysokości i sposobu naliczania czynszu, i innych obciążeń publiczno-prawnych, a także kwestii związanych

z zabezpieczeniem roszczeń wynikających z umowy dzierżawy, wygaśnięciem lub rozwiązaniem umowy. W skład dzierżawionego gospodarstwa rolnego wchodziły m.in. grunty orne, łąki, pastwiska, lasy, rowy, zadrzewienia śródpolne i przydrożne, drogi, tereny przemysłowe oraz nieużytki.

Zgodnie z treścią umów, czynsz dzierżawny miał być płatny za okres półroczna. Aneksami do treści umowy dzierżawy nr (...), wysokość czynszu dzierżawnego była wyrażona w stosunku rocznym, zmianie w kolejnych aneksach poddawana była jego wysokość. Sposób naliczania czynszu dzierżawnego od poszczególnych składników przedmiotu dzierżawy określały załączniki do ww. aneksów.

(dowód: aneks nr (...) z dnia 2.07.2012 r. k. 10-11, aneks nr (...) z dnia 31.08.2012 r. k. 12-13, aneks nr (...) z załącznikami z dnia 6.03.2014 r. k. 14-26, aneks nr (...) z dnia 11.07.2014 r.

k. 27-34, aneks nr (...) z dnia 22.09.2017 r. k. 35-39, aneks nr (...) z dnia 11.01.2018 r. k. 40-43, aneks nr (...) z dnia 7.09.2018 r. k. 44-45)

Pozwana spółka była jednym ze współników w (...) sp. z o.o. oraz (...) sp. z o.o.

(dowód: umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z dnia 19.01.2017 r. k. 146-150, umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z dnia 22.12.2008 r., w formie aktu notarialnego k. 151-156)

Celem zabezpieczenia roszczeń wynikających z umowy dzierżawy oraz dla zabezpieczenia obowiązku zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie

z przedmiotu dzierżawy oraz zapłaty podatku rolnego za ww. nieruchomość pozwana wystawiła i złożyła weksel in blanco. Pod wekslem podpis złożył dyrektor-prokurent G. W., przystawiając nad podpisem pieczęć firmową z oznaczeniem nazwy i siedziby spółki. Do weksla załączono deklarację wekslową podpisaną przez obie strony, określającą warunki wypełnienia. Z treści deklaracji wynika, że złożono aż cztery weksle in blanco bez protestu – dla zabezpieczenia roszczeń wynikających

z dzierżawy Gospodarstwa (...) z 4 lipca 1994 r. z późniejszymi zmianami oraz dla zabezpieczenia roszczeń wynikających z obowiązku zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z przedmiotu dzierżawy oraz zapłaty podatku rolnego. Wystawca upoważnił remitenta do wypełnienia weksli w szczególności co do miejsca, daty, sumy odpowiadającej długowi spółki z odsetkami i innymi kosztami powstałymi w związku z realizacją umowy oraz do opatrzenia datą płatności wg uznania remitenta.

(dowód: weksel, k. 7, deklaracja wekslowa, k. 8)

Pozwana zaprzestała dokonywać płatności czynszu dzierżawnego na rzecz powoda. Należności pozwanej z terminem płatności do dnia 30 marca 2018 r. za czynsz dzierżawny za okres od 30 września 2017 r. do 15 listopada 2018 r. wynosiły:

- 30.09.2017 r. – 151.115,10 złotych,

- 31.03.2018 r. – 126.984,95 złotych,

- 15.11.2018 r. – 117.346,95 złotych,

razem 395,447 złotych.

(dowód: rozliczenie należności na dzień 14 grudnia 2018 r. k. 9)

Pismem wysłanym w dniu 30 listopada 2018 r. powód wezwał pozwaną spółkę do wykupu weksla w związku z nieuregulowaniem wymagalnych należności z tytułu umowy dzierżawy nieruchomości rolnej określonej jako Gospodarstwo (...) położonej na terenie gminy Ś. o powierzchni ogólnej 559,6726 ha, zawiadamiając, że został wypełniony weksel na kwotę 395.447 zł, obejmującą wymagalne raty czynszu dzierżawnego w kwocie 381.660,17 zł z ustawowymi odsetkami naliczonymi od kwoty głównej do dnia 14 grudnia 2018 r. na kwotę 13.786,83 zł.

(dowód: wezwanie do wykupu weksla k. 46, potwierdzenie odbioru w dniu 5.12.2018 r. k. 47)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonych okoliczności faktycznych sprawy powództwo zasługiwało w całości na uwzględnienie, co skutkowało utrzymaniem w całości w mocy nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym. Podniesione przez stronę pozwaną zarzuty dotyczące nieprawidłowości wypełnienia weksla, a tym samym jego nieważności, nie odniosły zamierzonego przez pozwaną skutku.

Oceniając dowody, Sąd uznał, że na pełną wiarygodność zasługują: wszystkie dokumenty zgromadzone w niniejszej sprawie, których prawdziwość nie była kwestionowana i nie budzi zastrzeżeń.

We wstępie należy podkreślić, że proces toczył się na podstawie weksla, którego wystawienie, podpisanie przez osobę uprawnioną do reprezentacji dłużnika (wystawcy) i wręczenie wierzycielowi (remitentowi) nie było przedmiotem sporu, podobnie jak treść podpisanej przez strony deklaracji wekslowej. Co najważniejsze, pozwana nie kwestionowała faktu, że zaszyły określone w deklaracji wekslowej (poprawniej: w porozumieniu wekslowym) warunki do wypełnienia weksla na daną kwotę z danym terminem płatności. Pozwana nie postawiła żadnych zarzutów ze stosunku podstawowego, ograniczając się jedynie do podważania ważności weksla.

Dokonując oceny zgłoszonego powództwa, należy w pierwszej kolejności wskazać, że zobowiązanie wekslowe jako zobowiązanie o szczególnym charakterze unormowane jest w sposób odrębny w prawie wekslowym. Przyjmuje się, że zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny. Taki charakter ma zobowiązanie wystawcy, akceptanta, jak również indosantów i poręczycieli. Abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego polega na tym, że zachowuje ono ważność niezależnie od wszelkich przyczyn, które spowodowały jego powstanie. Umieszczenie na wekslu podpisu stanowi wyłączną przyczynę i podstawę zobowiązania wekslowego. Zasada ta ulega jednakże złagodzeniu we wzajemnych stosunkach między wystawcą,

a pierwszym wierzycielem. Dłużnik może wówczas przedstawiać przeciwko wierzycielowi również te zarzuty, które wynikają z łączącego ich stosunku podstawowego. Dotyczy to weksli gwarancyjnych. Celem weksla gwarancyjnego jest bowiem zabezpieczenie zobowiązania wynikającego ze stosunku cywilnoprawnego, którego stronami są: wystawca weksla i remitent. Weksle in blanco niejednokrotnie

w obrocie pełnią funkcję gwarancyjną. Stanowią one bowiem dogodny instrument prawny w sytuacji, gdy strony, zawierając umowę, chcą zabezpieczyć ewentualne roszczenia mogące z niej wyniknąć, ale w chwili zawarcia umowy nie są w stanie oznaczyć np. wysokości roszczenia czy daty płatności. Gwarancyjny charakter miały weksle in blanco wystawione przez stronę pozwaną. W świetle zapisów deklaracji wekslowych bezspornym jest, że weksle miały służyć zabezpieczeniu wszelkich roszczeń wynikających z łączącej strony umowy dzierżawy, bez ograniczenia do wierzytelności z tytułu zapłaty czynszu dzierżawnego, wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z przedmiotu dzierżawy oraz zapłaty podatku rolnego za dzierżawioną nieruchomość.

Podniesione przez stronę pozwaną zarzuty zmierzały do wykazania, że weksel został wypełniony w warunkach nieważności, czego przyczynę miała stanowić błędna nazwa remitenta, nie posiadającego - zdaniem pozwanej - zdolności wekslowej.

Odnosząc się do zarzutu ważności weksli, trzeba zauważyć, iż między wierzycielem z weksla a pozwaną jako zobowiązaną z weksla zostały zawarte w formie pisemnej porozumienia upoważniające do uzupełnienia weksla. Porozumienia te szczegółowo określają warunki i sposób wypełnienia weksli. Zgodnie z nimi remitent został upoważniony do wypełnienia weksla, w szczególności co do miejsca, daty i sumy odpowiadającej długowi wraz z odsetkami i innymi kosztami powstałymi w związku z realizacją umów dzierżawy.

Sporny weksel zawiera wszystkie konieczne elementy weksla własnego, wymienione w art. 101 pkt 1-7 Prawa wekslowego. Ma w swej nazwie słowo „weksel”, stwierdza bezwarunkowe przyrzeczenie zapłaty określonej kwoty z oznaczonym dniem zapłaty, zawiera oznaczenie miejsca płatności (O.) oraz osobę, na zlecenie której ma nastąpić zapłata (A. R. w W. Oddział Terenowy w O.), datę i miejsce wystawienia – O., dnia 10 września 2010 r. Pod tekstem znajduje się pieczętka firmowa pozwanej spółki zawierająca m.in. oznaczenie siedziby, a pod nią widnieje pieczętka dyrektora-prokurenta, G. W. – który bezspornie był uprawniony do samodzielnej reprezentacji i jego własnoręczny podpis.

Wbrew twierdzeniom pozwanej nie sposób uznać, że remitent nie był uprawniony do wypełnienia weksla, a co spowodowało, w ocenie pozwanej jego nieważność. Prawidłowym uzupełnieniem weksla jest uzupełnienie go przez osobę uprawnioną zgodnie z porozumieniem wekslowym. Sąd w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy

w wyroku z dnia 26 kwietnia 2017 r. o sygn. akt I CSK 425/16, wskazujący, iż uzupełnienie weksla jest prawidłowe, jeżeli dokona go uprawniony, tj. remitent albo jego następca prawny, oraz gdy treść weksla po uzupełnieniu odpowiada porozumieniu. W okolicznościach niniejszej sprawy poza sporem pozostaje, że powód - Krajowy Ośrodek (...) w W. jest następcą prawnym A. R.w W.. Zgodnie zaś

z przepisem art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku (...), ośrodek ten jest państwową osobą prawną będącą agencją wykonawczą w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. W myśl przepisu art. 4 ust. 1 i 3 ww. ustawy organem (...) jest dyrektor generalny, który wykonuje zadania przy pomocy swoich zastępców oraz dyrektorów oddziałów terenowych. Z kolei statut (...) nadany mu rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 kwietnia 2017 r. w § 4 pkt 14 określił, że siedzibą oddziału terenowego Krajowego Ośrodka dla województwa (...) jest O.. Tak więc, (...) Oddział Terenowy w O., podobnie jak w przypadku poprzednika prawnego, tj. Agencji Nieruchomości Rolnych, ma charakter jedynie doprecyzowujący w zależności od tego, z działalnością której jednostki terenowej ma to związek.

Ponadto, trudno zgodzić się z pozwanym, jakoby określenie oddziału podmiotu będącego stroną wspólnej umowy powodowało błędne oznaczenie remitenta, a tym samym powodowało nieważność weksla i utratę roszczenia wekslowego, gdyż wskazanie oddziału stanowi jedynie dookreślenie osoby prawnej, związane wyłącznie z terenowym zakresem działania ww. jednostki, a oddział pozostaje nadal częścią tej organizacji, której jednostkę terenową stanowi, a więc (...) w W., który jest następcą prawnym (...) w W., i nie stanowi odrębnej osoby prawnej. Samo wskazanie siedziby oddziału zamiast siedziby osoby prawnej nie oznacza, że stroną postępowania jest oddział jako niezależny podmiot stosunków prawnych.

W orzecznictwie sądowym panuje jednolite stanowisko, że osoby prawne powinny być dostatecznie zindywidualizowane, a posługiwanie się nazwami handlowymi upowszechnionymi w obrocie masowym jest dopuszczalne.

W konsekwencji powyższego Sąd uznał, że w świetle przytoczonych wyżej przepisów weksel jest ważny, co skutkowało utrzymaniem w mocy w całości nakazu zapłaty na podstawie art. 496 k.p.c. w zw. z art. 10 prawa wekslowego i art. 481 § 1 i 2 k.c. (odsetki ustawowe za opóźnienie zasądzono odpowiednio do terminu płatności podanego w wekslu).

Za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd przyjął art. 98 § 1 i 3 k.p.c., według którego strona przegrywająca proces jest zobowiązana zwrócić jego koszty stronie wygrywającej. Na tej podstawie od pozwanej, która przegrała proces, zasądzono na rzecz powoda zwrot kosztów w kwocie 21.161 zł. Na zasądzoną kwotę składają się kwota 10.817 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (stawka minimalna wynagrodzenia radcy prawnego - § 2 pkt 7 rozporządzenia MS z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych) wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa, kwota 4.944 zł tytułem uiszczonej opłaty od pozwu oraz kwota 5.400 zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

Sędzia Rafał Kubicki